

ELS LLIBRES DE CONCLUSIONS

A l'Arxiu Històric Municipal es conserven els *Llibres de Conclusions* de l'Ajuntament de Torroella de Montgrí. La sèrie comença el 1648 amb el *Llibre primer de Conclusions*, que porta, a la seva primera pàgina la llegenda següent:

“Llibre primer de determinacions y conclusions y de canalars dels actes fara la universitat de la vila de torroella de montgri bisbat de Gerona aportat per mi Andreu Sabat notari y secretari de dita universitat comensant lo primer del mes de janer del any de la nativitat del Senyor mil siscents quaranta vuyt dich M.D.CXXXVIII- 1648 “

De segur que abans del 1648 l'Ajuntament -la Universitat, con es deia en aquells anys- ja es reunia i prenia decisions. Ara bé, no sabem on es transcrivien les actes, ja que, com hem dit, la sèrie comença en el *Llibre primer*, la qual cosa indica que abans d'aquest llibre no n'hi ha cap.

Els *Llibres de Conclusions*, molt més que els actuals *Llibres d'Actes* del Ple i de la Comissió de Govern, són el reflex de moltes de les coses que passaven a la població, en el municipi i en el seu entorn durant aquells segles. Sembla que com més ens acostem a la nostra època, les reunions de l'Ajuntament s'han fet cada cop més “oficials” i només trobem anotats temes d'aquesta mena (econòmics i urbanístics, principalment). En canvi, els llibres dels segles XVII i XVIII -i fins i tot de la primera meitat del XIX- expliquen moltes anècdotes i històries que, si bé molt sovint no tenen a veure directament amb l'Ajuntament, sí que afecten els nostres avantpassats.

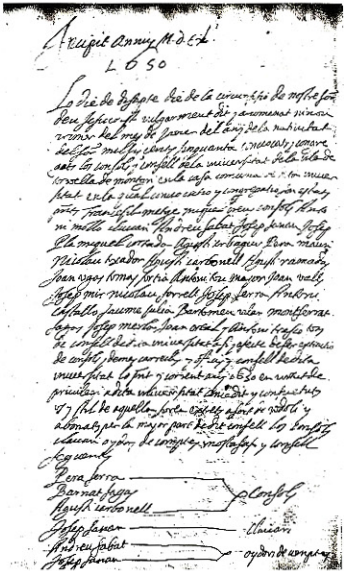
Els *Llibres de Conclusions*, a més, ens serveixen per conèixer les persones que des de l'any 1648 han format part de la corpo-

ració municipal. Com podrem anar veient, els cognoms molt sovint encara existeixen a la nostra població avui en dia.

Amb aquest article desitgem iniciar una sèrie que vagi mostrant moltes de les coses que, al nostre parer, havien d'afectar els vilatans dels segles passats i altres de curioses.

En el d'enguany, ens proposem fer un repàs a una part del primer llibre, entre els anys 1648 i 1655.

Pàgina del Llibre Primer de Conclusions.

Llibre primer de Conclusions (1648-1681)

1647

- Composició de la Universitat:
 - Cònsols¹: Pere Mauri i Joan Valls
 - Clavari²: Genís Farriol
 - Consell: Bernat Sagas, Montserrat Sagas, Josep Agustí Tor Begur, Miquel Cortada, Miquel Carles, Josep Merla, Nicolau Cortada, Joan Hugas, Agustí Frou Ramadas, Bartomeu Vilar, Miquel Julià, Joan Ortal, Jerònim Prats, Antoni Tou -major-, Nicolau Sorrell, Josep Serra, Antoni Marcó, Nicolau Fuster i Antoni Trasco Peraserra.

1 de gener

. Nomenament de la universitat:

Cònsols: Andreu Sàbat (notari), Josep Sanan (pagès) i Josep Pla (pagès).

Clavari: Miquel Cortada.

Oïdors de comptes³: Genís Farriol i Miquel Cortada.

Mostassaf⁴: Andreu Sàbat.

Consell: Pere Mauri, Joan Valls, Miquel Bagur Portas, Agustí Riera, Pere Calvet, Francesc Metge, Pere Pagès, Antoni Molló, Antoni Pagès, Bartomeu Masjoan, Miquel Solatjer, Pere Jutglar, Antoni Tou -menor-, Joan Vaquer Miquel Martí Creus, Josep Sagas, Miquel Oliver Miquel Sunyer, Pere Serra, Miquel Julià, Josep Merla, Nicolau Cortada, Jerònim Prats, Miquel Carles i Antoni Marcó.

5 de gener

. Nomenament d'encarregats de les obres de l'església: Pere Mauri, Montserrat Capellà i Joan Valls.

. Es fa un tall (impost) per socórrer la fortalesa de les Medes i la torre del cap de la Barra.

26 de gener

. S'arrenda el "canalar" de la Batllia a Antoni Guiteras per un any, al preu de 25 lliures.

. Plet entre la Universitat i Josep de Biure i de Margarit, governador de Catalunya, a causa de les Deveses. En reunió secreta es nomena i es faculta una junta de set persones, encapçalada per Andreu Sàbat, per seguir el procés.

. S'arrenda el "canalar" de secretari a Andreu Sàbat, per tota la seva vida.

25 de març

. Causa pia de la terna de les donzelles⁵, instituïda per Andreu Pons.

. Causa pia⁶ instituïda per Montserrat Huguet.

19 d'abril

. Benefici de contralt⁷ instituït per Miquel d'Oms i de Biure, senyor de Sant Jordi Desvalls.

1 de maig

. S'anul·la la junta de set persones nomenada per al plet de les Deveses.

17 de maig

. Taba⁸ per a l'arranjament de les muralles.

31 de maig

- . Cartes del governador de Catalunya, Josep de Biure i de Margarit, i dels Jurats de Girona on es diu que la pesta s'ha declarat en moltes viles i llocs del regne de València i de Castella. S'acorda fer guàrdies i nomenar una "junta de morbo" i també "tocar morbo".

2 de juny

- . Es fa l'encant⁹ de les obres de la muralla per un valor de 485 lliures.

1649

1 de gener

- . Nomenament de la universitat:

Cònsols: Francesc Metge (notari), Miquel Creus (pagès) i Genís Farriol (pagès).

Clavari: Antoni Molló.

Oïdors de comptes: Josep Agustí Tor-Bagur i Genís Alió Martí.

Mostassaf: Montserrat Capellà.

Consell: Andreu Sàbat, Josep Sanan, Josep Pla, Miquel Cortada, Pere Mauri, Joan Valls, Agustí Carbonell, Agustí Frou Ramadas, Antoni Trascó, Antoni Tou -major-, Bernat Sagas, Nicolau Sorrell, Joan Hugas, Josep Serra, Nicolau Fuster, Joan Ortal, Josep Mir, Tomàs Fortià, Bartomeu Vilar, Antoni Castelló, Jaume Julià, Nicolau Tixador i Josep Merla.

3 de gener

- . Nomenament d'encarregats de les obres de l'església: Andreu Sàbat, Josep Sanan i Josep Pla.

- . Nomenament d'administradors de l'Hospital i de Santa Caterina: Miquel Cortada, Miquel Bagur Portas i Genís Alió Martí.

24 de gener

- . El consell determina que aquest any s'acabi la torre nova del cap de la Barra.

5 d'abril

- . El consell acorda prendre per patrona de la vila i terme santa Caterina.

- . Hi ha un "miracle" ocorregut el dia de la santa, l'any 1647, que és anotat.

25 d'abril

- . Es demana que el papa nomeni patrona santa Caterina.

1 de maig

- . Se sol·licita un informe i el cost de les obres per fer més arca-des al pont, per quan vinguin riudes.

5 de juny

- . Es nomenen els administradors de la confraria del Sant Sagrament.

25 de juliol

- . S'acorda reparar el pont i les muralles.
- . S'acorda donar 800 lliures per obres al convent dels Agustins (per acabar el claustre i construir noves cel·les).

10 d'agost

- . La pesta és a Castella, Aragó, València, Portugal i Marsella. S'acorda posar guardes i tancar les portes de la vila, menys el portal del Ter, on es posa un guarda. Es nomena una junta de seguiment.

10 d'octubre

- . Es nomenen cinc soldats entre els joves de la població per anar a la guerra (Guerra dels Segadors). Es nomena capità Andreu Sàbat.

31 de desembre

- . La Universitat paga els soldats de la Meda i del cap de la Barra.

1650

1 de gener

- . Nomenament de la Universitat:

Cònsols: Pere Serra, Bernat Sagas i Agustí Carbonell.

Clavari: Josep Sanan.

Oïdors de comptes: Andreu Sàbat i Josep Sanan.

Mostassaf: Miquel Cortada.

Consell: Francesc Metge, Miquel Creus, Genís Farriol, Antoni Molló, Josep Pla, Antoni Marcó, Antoni Pagès, Miquel Julià, Pere Calvet, Josep Sagas, Miquel Solatger, Pere Jutglar, Miquel Carles, Antoni Tou -menor-, Jerònim Prats, Joan Vaquer, Miquel Bagur Portas, Miquel Sunyer, Nicolau Cortada, Bartomeu Vilar, Josep Serra, Josep Merla, Joan (H)ugas i Antoni Trascó.

Balles¹⁰: Josep Mir i Jaume Julià Pastell.

16 de març

- . Es fan obres al convent dels Agustins, a l'església i a les mura-lles.

31 de març

- . Es presenta un benefici sota la invocació de Nostra Senyora de Mar, a la Capella de Sant Antoni.

18 d'abril

- . Es torna a donar validesa a la junta nomenada el 26-1-1648, sobre la causa de les Deveses amb el governador de Catalunya.

2 de setembre

- . Nomenament d'administradors de les confraries existents: Sant Sagrament, Nostra Senyora del Roser, Nostra Senyora del Carme... i de l'Hospital de Santa Caterina.

1651

1 de gener

- . Nomenament de la Universitat:

Cònsols: Antoni Trascó, Joan Vaquer i Josep Ferrer.

Clavari: Francesc Metge.

Oïdors de comptes: Genís Farriol i Genís Alió Martí.

Mostassaf: Josep Agustí Tor Bagur.

Consell: Pere Serra, Bernat Sagas, Josep Sanan, Miquel Creus, Antoni Molló, Pere Pagès, Jaume Pla, Joan Dujau Solivera, Nicolau Fuster, Pere Mauri, Joan Valls, Montserrat Sagas, Montserrat Vidal, Agustí Frou Ramadas, Joan Ortal, Nicolau Sorrell, Antoni Castelló, Josep Mir, Nicolau Tixador, Jaume Julià, Ramon Duran, Pere Ruffi i Agustí Balló.

9 de juliol

- . Avisos sobre perills d'una armada enemiga¹¹. El consell acorda proveir de queviures i municions les fortaleeses de les Medes i del cap de la Barra.

16 de juliol

- . S'acorda tenir preparades municions i tot el necessari per si s'ha d'anar a la defensa de Barcelona.

30 de juliol

- . La Universitat ha pagat una campana per a l'església.

3 de desembre

- . Es forma el sometent. Barcelona està assetjada per mar i per terra per les tropes castellanques i demana ajut. El consell acorda enviar-hi setanta homes de Torroella i quinze de Gualta i Fontanilles. Els sous són:

Capità (Andreu Sàbat) : 6 lliures/dia + 100 d'entrada

Alferes	: 20 rals/dia + 30 lliures d'entrada
Sergent	: 10 rals/dia + 10 d'entrada
Tropa	: 5 rals/dia + 2 lliures de pa de munició + 20 rals d'entrada

1652

1 de gener

. Nomenament de la Universitat:

Cònsols: Pere Serra, Montserrat Capellà i Josep Merla.

Clavari: Miquel Creus.

Oïdors de comptes: Joan Dujau Solivera i Josep Sanan.

Mostassaf: Genís Farriol.

Consell: Miquel Martí Creus, Antoni Trascó, Joan Vaquer, Josep Ferrer, Francesc Metge, Bernat Sagas, Miquel Julià, Pere Jutglar, Joan Hugas, Tomàs Fortià, Miquel Carles, Miquel Bagur, Bartomeu Vilar, Miquel Solatger, Andreu Sàbat, Josep Serra (mort aquest any), Pere Calvet, Josep Sagas (mort aquest any), Antoni Marcó, Antoni Tou -major, Agustí Tixador, Genís Alió Martí, Antoni Castelló, Nicolau Sorrell, Pere Pagès, Joan Ortal i Joan Valls (mort aquest any).

Balles: Nicolau Tixador i Agustí Balló.

1653

1 de gener

. Nomenament de la Universitat:

Cònsols: Josep Sanan, Pere Pagès (mort aquest any) i Montserrat Vidal.

Clavari: Montserrat Sagas,

Oïdors de comptes: Genís Alió Martí i Andreu Sàbat.

Mostassaf: Miquel Creus.

Consell: Pere Serra, Montserrat Capellà (mort aquest any), Josep Merla, Miquel Martí Creus, Antoni Trascó, Joan Vaquer, Josep Ferrer, Francesc Metge, Llätzer Mauri, Jaume Pla, Francesc Quintana, Pere Ruffi, Joan Dujau Solivera, Agustí Balló, Miquel Cortada, Agustí Frou Ramadas, Ramon (...) (mort el 1654), Miquel Sunyer, Jaume Julià, Nicolau Fuster, Josep Mir, Jaume Sunyer, Antoni Tou -menor-, Nicolau Tixador, Antoni Molló i Nicolau Roig (mort aquest any).

4 de febrer

. A Torroella hi ha hostatjada una companyia de cavalleria.

30 de març

. Es rep un escrit de Joan d'Àustria, capità general de Catalunya, on es notifica la visita que farà el rei a Barcelona. El Consell nomena Andreu Sàbat síndic en representació de la vila.

31 de desembre

. Es té notícia que el "mal contagiós" (la pesta) és a Torroella.

1654

1 de gener

. Nomenament de la Universitat:

Cònsols: Francesc Metge, Genís Alió Martí i Pere Jutglar.

Clavari: Miquel Cortada.

Oïdors de comptes: Antoni Molló i Miquel Bagur Portas.

Mostassaf: Joan Dujau Solivera.

Consell: Josep Sanan, Montserrat Vidal, Montserrat Sagas, Pere Serra Josep Merla, Miquel Martí Creus, Andreu Sàbat, Tomàs Fortià, Francesc Sagas, Paulí Sarraleta, Miquel Solatger, Nicolau Cortada, Joan Hugas, Antoni Marcó, Miquel Julià, Joan Ortal (mort el 1656), Bartomeu Vilar (mort el 1655), Antoni Tou -major-, Nicolau Sorrell, Pere Calvet, Jerònim Vafi, Antoni Castelló, Agustí Tixador, Bernat Capellà i Josep Oliver.

4 de gener

. El consell fa constar que hi ha "mal contagiós".

22 de febrer

. Nomenament d'administradors de l'Hospital: Josep Mir (pagès), Josep Oliver (cirurgià) i Agustí Tixador (negociant).

. Nomenament d'administradors de Santa Caterina: Francesc Metge (notari), Francesc Quintana i Andreu Sàbat (notari).

24 de maig

. Nomenament de Josep Gorgot, de Figueres, com a governador de la torre de les Medes, amb una dotació de deu soldats.

25 d'octubre

. La vila ha de contribuir amb vint soldats a la defensa del Principat.

27 de desembre

. Textualment: *"Atenent i considerant que en la plaça publica de dita vila hi ha una font molt gran la qual ocupa molta part de dita plaça. Per això han determinat i donen facultat a Joan*

Guilló i Antoni Castelló que confronten amb dita font que puguin desfer aquella i fer altre font petita en la Capella de Sant Antoni dins dita Capella i que tregui l'aigua a la placeta fent en ella un abeurador i que prendre la pedra que hauran de necessitar per dita obra i també pel repeu que ha de fer Pere Pagès a la... casa o volta de aquella dita font..."¹².

1655

1 de gener

. Nomenament de la Universitat:

Cònsols: Antoni Trascó, Tomàs Fortià i Josep Mir.

Clavari: Antoni Molló.

Oïdors de comptes: Andreu Sàbat i Miquel Martí Creus.

Mostassaf: Antoni Trascó.

Consell: Francesc Metge, Genís Alió Martí, Pere Jutglar, Miquel Cortada, Josep Sanan, Montserrat Vidal, Montserrat Sagas (mort aquest any), Agustí Balló, Llätzer Mauri, Agustí Frou Ramadas, Joan Serralta, Nicolau Fuster, Francesc Quintana, Miquel Sunyer (mort aquest any), Tomàs Mallerach, Miquel Oliver Maria, Jaume Julià, Miquel Gatiellas, Josep Ferrer (mort el 1656), Nicolau Sorrell, Antoni Marcó, Josep Oliver, Francesc Sagas, Bernat Capellà, Miquel Solatger i Jerònim Vafi.

15 de gener

. S'esmenta un rellotge¹³.

29 de març

. Obres a Santa Caterina: una habitació sobre la capella i l'escala de cargol que hi mena. Recapta de diners per fer-les.

2 d'abril

. Tall per pagar la contribució de la Meda (65 lliures).

En properes edicions del *Llibre de la Festa Major* continuarem transcrivint els Llibres de Conclusions de la Universitat de Torroella de Montgrí.

**Carlos Jiménez i Miramon
Enric Torrent i Bagudà**

Notes

¹ Eren les màximes autoritats municipals.

² Era l'encarregat de les claus dels diners, és a dir, el tresorer.

³ Eren les persones encarregades de supervisar i aprovar els comptes municipals.

⁴ Era la persona que tenia al seu càrrec la vigilància i el contrast dels pesos i les mesures, havia de sancionar els infractors, comprovar la bona qualitat dels queviures i els seus preus i vetllar per les obres fetes pels particulars.

⁵ Es pretenia ajudar les donzelles pobres.

⁶ No sabem quina era.

⁷ Devia formar part del cor de l'església.

⁸ Impost.

⁹ Subhasta pública.

¹⁰ Suposem que volien dir batlles, que eren els representants del rei a la nostra vila.

¹¹ Recordem que en aquest període hi ha la Guerra dels Segadors.

¹² Aquest text fa referència a la font dels Gossos.

¹³ No sabem (encara que ho suposem) si devia ser públic; tampoc sabem la seva ubicació.